

HELŚIŃSKA FUNDACJA PRAW CZŁOWIEKA
HELINSKI FOUNDATION for HUMAN RIGHTS

RADA FUNDACJI
Halina Bortnowska-Dąbrowska
Janusz Grzelak
Michał Nawrocki
Marek Antoni Nowicki
Stefan Starczewski

ZARZĄD FUNDACJI
Prezes: Danuta Przywara
Wiceprezes: Jerzy Ciemniewski
Sekretarz: Adam Bodnar
Skarbnik: Elżbieta Czyż
Członek Zarządu: Janina A. Kłosowska

Lol2. 4558/09

Warszawa, 24 września 2009 r.

Szanowny Pan

████████████████████
Przewodniczący III Wydziału Karnego
Sądu Okręgowego ██████████

Szanowny Panie Przewodniczący,

W dniu 17 sierpnia 2009 r. Helsińska Fundacja Praw Człowieka skierowała do Pana Sędziego opinię prawną typu *amicus curiae* dotyczącą sprawy ██████████. W odpowiedzi otrzymaliśmy pismo z dnia 26 sierpnia 2009, w którym Pan Sędzia informował o odmowie wzięcia pod uwagę tejże opinii. W związku z tym, chcielibyśmy przedstawić nasze stanowisko w tej sprawie.

Opinia prawna *amicus curiae* stanowi jeden z kluczowych instrumentów prawnych w działalności Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka. Ta forma działania organizacji społecznych znalazła już szerokie uznanie tak w systemach prawnych innych państw, jak i w sądownictwie międzynarodowym (w szczególności w Europejskim Trybunale Praw Człowieka).

Zgadza się, że sąd nie powinien zasięgać jakichkolwiek wiążących opinii od organizacji społecznych w sytuacji, gdy nie biorą one czynnego udziału w postępowaniu. Jednakże opinia *amicus curiae* nie ma na celu narzucenia sądowi jakiegokolwiek rozwiązania ani pouczenia sądu o danym zagadnieniu prawnym, a jedynie pomoc w kompleksowym rozwiązaniu sprawy. Jako taka, stanowi ona prezentację poglądów i aspektów, które niekoniecznie zostały sądowi przedstawione przez strony.

Zgadza się również co do tego, że instytucja opinii *amicus curiae* nie znajduje bezpośredniego wyrazu na gruncie polskiej procedury karnej. Jest ona jednak znana i szeroko dyskutowana zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie, w tym w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego. W wyroku z dnia 16.01.2006 Trybunał Konstytucyjny stwierdził:

„Prezentacja poglądu przez organizację sprzyja upowszechnieniu wartości konstytucyjnych i kształtowaniu postaw właściwych dla społeczeństwa obywatelskiego. Organizacje społeczne (...) mogą sformułować opinię pozwalającą na bardziej wszechstronną ocenę zagadnienia i zwiększającą społeczną akceptację (...) oraz społeczną kontrolę władzy.”

Wyrok TK z 16.01.2006 r. (SK 30/05), uzasadnienie p. III.2.2

W tym samym wyroku Trybunał uznał, że opinia *amicus curiae* stanowi realizację obowiązku wszechstronnego badania istotnych okoliczności w celu wyjaśnienia sprawy.

Uważamy również, że podstawa prawna i uzasadnienie do wydawania opinii *amicus curiae* znajduje się w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i jest swoistym wyrazem realizacji jej zasad, w szczególności zasady demokratycznego państwa prawnego.

Jednocześnie informujemy, że przygotowana przez nas opinia nie została przez nikogo zlecona. Powstała ona z inicjatywy własnej, jako niezależne od stron postępowania, wyrażone na piśmie stanowisko Fundacji. Sporządzono ją na podstawie obserwacji procesowej, którą już przed kilku laty Fundacja przedsięwzięła w przedmiotowej sprawie oraz posiadanej przez nas dokumentacji.

Nie twierzimy przy tym, że odnośnie opiniowanego stanu faktycznego, dysponujemy tak szeroką wiedzą, jak sąd. Uważamy jednak, że jako instytucja niebędąca uczestnikiem tego postępowania, mamy możliwość jego wszechstronnej i wieloaspektowej oceny.

Ufamy, że powyższe wyjaśnienia staną się podstawą do ponownego przeanalizowania przez sąd naszej opinii w sprawie p. ██████████ z korzyścią przede wszystkim dla wymiaru sprawiedliwości, a także dla podnoszenia społecznego zaufania do władzy sądowniczej oraz kształtowania postaw obywatelskich.

Z wyrazami szacunku

W imieniu Zarządu Fundacji,

Helsińska Fundacja Praw Człowieka
PREZES ZARZĄDU

Danuta Przywara

W załączeniu: opinia prawna Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka w przedmiocie zasadności postępowania karnego toczącego się przeciwko p. ██████████
██████████